

MOGUĆNOST PRIMJENE MIKROFILMA U
PRIPREMAMA DRUŠTVA ZA OPĆENAROD-
NU OBRANU*)

Autor u svom radu ističe važnost i nužnost obrambenih priprema u našem društvu. Pripreme se moraju istovremeno ostvarivati u oružanim snagama i u svim drugim elementima društveno-ekonomskog i društveno-političkog sistema. Važan element priprema je osiguranje i prilagodjavanje informacijskih sistema za rad u ratnim uvjetima u sklopu čega je osnovni problem zaštita materijalnih nosilaca podataka i njihova sklanjanja zbog velike množine i težine tih nosilaca.

Autor ukazuje na mogućnost primjene mikrofilma koji, zbog svojih karakteristika, smanjuje poteškoće koje su sada prisutne u mobilizacijskim planovima. A upotrebom mikrofilma kao nosioca podataka također bi se eliminirala danas prisutna opasnost uništenja dijela informacijskog sadržaja potrebnog za ostvarivanje reverzibilnosti informacijskog sistema.

UVOD

Danas živimo u svijetu stalno prisutnih i rastućih suprotnosti koje se zbog različitih interesa sve češće rješavaju silom, bilo primjenom metoda specijalnog rata ili direktnim vojnim sukobom. Detant je potisnut na marginu vođenja međunarodne politike, a u prvi plan dolazi trka u naoružanju s ciljem uspostavljanja globalne ravnoteže između blokova. Ravnoteža se nastoji postići u kvantiteti i kvaliteti ratne tehnologije i u ostvarivanju sfera utjecaja u zemljama koje su na značajnom vojno-strateškom području, ili se unutar granica tih zemalja nalazi neka od strateški važnih sirovina (nafta, uran, željezo i sl.). Kako je zajednički interes supersila dominacija nad takvim područjem, povećava se opasnost izbijanja ratnih sukoba s prisustvom vodećih zemalja vojno-političkih saveza u takvom ratu.

*) Zahvaljujem profesoru A. Bergsteinu na sugestijama u toku izrade rada.

"U posljednje vrijeme, na primjer, najaktuelnije postaju suprotnosti između razvijenog i nerazvijenog svijeta zbog raspodjele dohotka dobijenog korištenjem raznih sirovina, osobito nafte. Zbog nafte su se, kao što znamo, odnosili toliko zaostrižili da je prijetila opasnost izbijanja oružanog sukoba"...
"O značaju nafte i drugih sirovina svjedoči i posljednji izraelsko-arapski sukob, u kojem su arapske zemlje, ograničavanjem isporuka nafte, u stvari upotrijebile tu sirovinu kao sredstvo za obranu od agresivnog pritiska". 1)

Trka u naoružanju između blokova iziskuje vrlo velika novčana ulaganja i razvijenu vojnu tehnologiju. Ovdje, 1982. godine u svijetu će se izdvojiti oko 600 milijardi dolara za naoružanje. Samo SAD će izdvojiti oko 200 milijardi dolara, a toliko je izdvajao cijeli svijet prije četiri godine.

Małe zemlje, koje su uvučene u ovu suludu trku (na zemlji ima nuklearnih potencijala da svaki stanovnik zemlje pogine 27 puta samo od nuklearnog oružja), ne mogu je pratiti, pa su prinudjene vezati se uz neki blok ili razviti originalnu koncepciju i doktrinu koja nije u tolikoj mjeri ovisna o materijalno-tehničkim sredstvima za vođenje rata.

I naša zemlja je jedna od mnogih čije je jasno opredjeljenje nevezivanja za blokove te razvoj vlastite nesvrstane vanjske politike koja se temelji na samoupravnom socijalističkom uređenju. U cilju zaštite interesa naših naroda i narodnosti te osiguranja integriteta, suvereniteta i slobodnog društvenog razvoja, mi razvijamo koncepciju općenarodne obrane s osloncem na vlastite snage.

PRIPREME NAŠEG DRUŠTVA ZA OPĆENARODNU OBRANU

Naša koncepcija i doktrina općenarodne obrane izrasla je iz karaktera našeg društveno-političkog uređenja i jasnih opredjeljenja za podruštvljavanje svih elemenata društva. "Prenoseći, dakle, odgovornost za obranu na cijelo društvo a ne samo na neke specijalizovane organizacije i organe, mi smo umnogostručili njenu snagu, i u isto vrijeme učinili značajan ko-

1) *Nikola Ljubičić: Opštenarodna odbrana strategija mira, Vojnoizdavački zavod Beograd, Beograd, 1977, str. 360.*

rak ka realizaciji ideja klasika marksizma o naoružanom narodu". 2)

Pripreme našeg društva za obranu od agresije, jer mi se pripre-
mamo samo za obrambeni rat, sastojе se iz pripremanja, opremanja
i razvoja Jugoslavenske narodne armije kao udarne snage naše
obrane, kao i pripreme teritorijalne obrane koja je odraz pod-
ruštvljenja oružanih snaga. Obje ove komponente oružanih snaga
jesu organizirani dio društva za pružanje otpora agresoru. No,
pored oružanog otpora ništa manje nije značajan i neoružani ot-
por stanovništva na slobodnom i privremeno zaposjednutom teri-
toriju. Oba ta oblika pružanja otpora čine nedjejlivo jedin-
stvo i svrsishodnu cjelinu koja predstavlja u svojoj realiza-
ciji nepremostivu prepreku za bilo kojeg agresora.

Pored priprema za pružanje oružane borbe i drugih oblika otpo-
ra, ne smijemo zaboraviti na pripremu društveno-političkog i
društveno-ekonomskog sistema za rad i djelovanje u ratnim uvje-
tima. Društveno-ekonomski sistem treba već danas prilagodjavati
za mogućnost rada u ratnim uvjetima te planirati karakter i vr-
stu proizvodnje kako bi se osigurala mogućnost vodjenja oružane
borbe s osloncem, u što većoj mjeri, na vlastitu materijalnu pro-
izvodnju. Takvu djelatnost treba planirati već danas kako bi se
u slučaju rata mogli postojeći planovi samo primijeniti, jer ta
da nema vremena za planiranje, a improvizacije uzrokuju greške
koje se u ratnim uvjetima plaćaju ljudskim životima i materijal-
nim razaranjima.

"Radi zadovoljenja potreba u sprovođenju obrambenih priprema i
pružanja otpora agresoru, kao i zadovoljenja potreba stanovniš-
tva u ratnim uslovima, svoje postojeće industrijske potencijale
mora pripremiti, a u tehnološkom, produkcionom i organizacijs-
kom smislu tako orijentisati, da koliko god je to moguće zado-
volji sveukupne potrebe u industrijskoj proizvodnji.

Prema tome, vršeci globalnu procjenu situacije, sve industrij-
ske grane Jugoslavije treba tako pripremiti da budu osposoblje-
ne da svojom proizvodnjom obezbude planirane ratne potrebe u na-
oružanju i vojnoj opremi, kao i snabdevanje stanovništva potre-
bnim industrijskim proizvodima široke potrošnje i sredstvima

2) Josip Broz Tito; *Ođbrana - odgovornost cijelog društva, iz referata na X Kongresu SKJ, Tito o opštenarodnoj obrani, Slavo Ljubve, Beograd, 1976, str. 31.*

za obnovu ratom porušenih i onesposobljenih privrednih i drugih objekata". 3)

Pored priprema u sferi društveno-ekonomskog sistema ne manju ulogu imaju pripreme društveno-političkog sistema. Ovim pripremanjima treba osigurati funkcioniranje samoupravnih socijalističkih odnosa i u ratu, kako na slobodnoj tako i na privremeno zaposjednutoj teritoriji na kojoj bi agresor pokušao uspostaviti, pored okupacije vlasti, i okupacijski sistem. Osnovna prepreka uspostavljanja okupacijskog sistema bio bi neoružani oblik otpora stanovništva i dobro funkcioniranje vlastitih organa vlasti koji bi djelovali u ilegalnim uvjetima. "U uspješnom funkcioniranju našeg društveno-političkog sistema u svim ratnim uvjetima - na slobodnom teritoriju, na dijelovima teritorija koje je agresor privremeno zauzeo i na oslobodjenim regionima - pozadini glavnih snaga agresora - ovisit će uspjeh cjelokupne borbe protiv agresora"... .."Posebno je značajno da se naš društveno-politički sistem svim svojim strukturama trajno održi i funkcionira i na privremeno zaposjednutom teritoriju". 4)

Naše društvo učinilo je već znatne napore na pripremanju svih subjekata i snaga općenarodne obrane za rad u ratnim uvjetima. Za te pripreme izdvojena su i velika materijalna sredstva, kako iz fondova Federacije tako i samoupravnim putem u organizacijama udruženog rada. Mnoga organizacijska i tehnička pitanja priprema i djelovanja društveno-političkog i društveno-ekonomskog sistema u ratnim uvjetima već su riješena.

Za ilustraciju toga zadržimo se na pripremanjima društveno-ekonomskog i društveno-političkog sistema. U planovima za rad u ratnim uvjetima mi smo našli odgovarajuća rješenja za proizvodnju u promijenjenim okolnostima, bilo na slobodnom teritoriju ili na privremeno zaposjednutom, a da to agresor ne može spriječiti (zanatska proizvodnja, kućna radinost i sl). Ako bi pri-

3) Mr Čedomir Trifunović: *Pripreme industrije za proizvodnju u ratnim uslovima, Ekonomika u opštenarodnom obrambenom ratu II, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981, str. 373.*

4) *Predsjedništvo SFRJ sa sjednice 14. studenoga 1972, Smjernice za obranu SFRJ od agresije, str. 10.*

like zahtijevale, izvršili bismo i prostornu dislokaciju tehnoloških kapaciteta na nove lokacije gdje bi se nastavila proizvodnja. Pripreme u tom smislu već su također učinjene.

Za funkcioniranje društveno-političkog sistema u planovima općenarodne obrane utvrđene su određene mjere i postupak pojedinih organa i pojedinaca u ratnim uvjetima. Također su imenovani i izvršioци pojedinih poslova i rukovodioci u organima DPZ kao i u njihovim službama. Sastavljena su i ratna rukovodstva pojedinih društveno-političkih i drugih društvenih organizacija koje bi u tim uvjetima imale posebno značenje. I pored tako opežnih i nesumnjivo temeljitih priprema moglo bi se reći da se nije dovoljno pažnje posvećivalo djelovanju i strukturi informacijskih sistema u ratu.

FUNKCIONIRANJE INFORMACIJSKIH SISTEMA U RATNIM UVJETIMA

Informacijsko-komunikacijska djelatnost je osnova zajedničkog i uskladjenog djelovanja u društvu. No, ostvariti informacijsko-komunikacijsku vezu u ratnim uvjetima daleko je teže nego u miru kad je to također, zbog obilja podataka i informacija, složen zadatak. Za određivanje karaktera i oblika informacijskog sistema u ratu treba uočiti da danas svi informacijski sistemi djeluju s MAKSIMALNOM KOLIČINOM INFORMACIJA, u slučaju rata pojedini sistemi djelovali bi s MINIMUMOM INFORMACIJA, a nakon rata informacijski sistem ponovno bi djelovao s maksimalnom količinom informacija, za što nam je potreban minimalan fond informacija za REVERZIBILNOST SISTEMA.

Pošto je u ova tri slučaja potpuno različit kvantum informacija, odnosno taj kvantum se razlikuje samo u prvom i drugom slučaju, za treći slučaj, tj. ostvarivanje reverzibilnosti sistema, potrebno je osigurati maksimalnu ili barem optimalnu količinu informacija s kojom je raspolagao informacijski sistem pri prelaska na oblik prilagodjen djelovanju u ratu.

Kod rješavanja tih zahtjeva problem se usložava ako usvojimo podatak naveden u materijalu o Razvoju modela informacijskog sistema s mikrofilmom koji govori o materijalnim nosiocima podataka i informacija:

- 60% pisani materijali,
- 30% usmene informacije,

- po 5% na konferencije - sastanke i sredstva javnog informiranja,
- manje od 1% direktno komuniciranje s računalom. 5)

Vidimo da se za većinu podataka kao materijalni nosilac koristi papir. Problem predstavljaju podaci preneseni usmenim putem jer o njima nema materijalnih tragova pa zapravo postojanje informacije zavisi o fizičkoj prisutnosti čovjeka kome je ona poznata. Takva rješenja s aspekta obrambenih priprema nisu odgovarajuća.

Do sada se problem različite količine informacija u različitim uvjetima rješavao selekcijom informacija i podataka na podatke potrebne da se ostvari reverzibilnost sistema, na podatke potrebne za rad i djelovanje u ratnim uvjetima i na nepotrebne podatke.

Podaci koji su potrebni za funkcioniranje informacijskog sistema nakon rata, a ne trebaju u vrijeme rata, posebno se zatvaraju u okovane sanduke te u neposrednoj ratnoj opasnosti sklanjaju na sigurno mjesto. Podaci koji su potrebni za rad u ratu nose se sa sobom na mjesto korištenja. Ostali se podaci, odnosno njihovi materijalni nosioci, uništavaju. Ovdje je stalno prisutna opasnost krive procjene potrebe pojedinog podatka ili informacije, pa materijalni nosilac, zajedno sa sadržajem, može biti izgubljen u nepovrat ili sklonjen, a trebali bismo ga u slučaju rata.

Iduća opasnost, koja se ovdje krije, jest mogućnost uništenja materijalnih nosilaca podataka u vrijeme njihova sklanjanja jer bi u neposrednoj ratnoj opasnosti bile ubačene diverzantske grupe sa zadatkom ometanja mobilizacijskih radnji. Također bi neprijatelj mogao pronaći sklonjeni materijal pa bi ga, zavisno od sadržaja, mogao koristiti ili uništiti. Do uništenja bi moglo doći ako bi do materijalnog nosioca podataka (najčešće je to papir) došla vlaga, insekti, glodari ili bi bio izložen duže vremena visokoj temperaturi.

Posebno je potrebno voditi računa o podacima koji se nalaze na elektromagnetskim nosiocima prilagođenim automatskoj obradi

5) *Grupa autora: Razvoj modela informacijskega sistema z mikrofilmom, Ekonomski center Maribor, 1980, str. 1.*

podataka. Ako nema papira kao materijalnog nosioca podataka, koji su na magnetskoj memoriji, potrebno je podatke s magnetskih memorija prenijeti u oblik da se mogu koristiti bez elektroničkih računala. Magnetske memorije su inače vrlo siguran medij za čuvanje podataka jer posjeduju veliku otpornost prema vanjskom djelovanju, osim što je opasnost od elektromagnetskog polja koje može uništiti zapis.

Male dimenzije materijalnih nosilaca podataka i vrlo veliki kapaciteti memoriranja idu u prilog ovakvom mediju kao sredstvu za sklanjanje podataka.

U prilog ne ide cijena koja je vrlo visoka i nemogućnost korištenja podataka u ratnim uvjetima. Naime, rad centara za automatsku obradu podataka, gdje se koriste elektromagnetski nosioci, ovisi o strogim zahtjevima mikroklimi i stabilnosti napona te frekvencije električne energije. Takve uvjete teško bi bilo ostvariti u ratnim uvjetima, a nemoguće na privremeno zaposjednutom teritoriju jer bi agresor tada onemogućio takve obrade. Mogućnost obrade u takvom slučaju postoji uz korištenje kompatibilnih kapaciteta oprema za automatsku obradu podataka koji se nalazi na slobodnom teritoriju. No, ako polazimo od današnjeg stanja, kod nas se koristi toliko različitih sistema za automatsku obradu da ima malo proizvođača u svijetu čiju mi opremu nemamo. Nije potrebno isticati inkompatibilnost takve opreme.

Minikomputeri se mogu koristiti i u poljskim uvjetima jer nemaju tako stroge zahtjeve na klimu i stabilnost napona, ali oni zbog ograničenog kapaciteta memorije ne mogu djelovati u velikom informacijskom sistemu.

Budući da smo krenuli od pretpostavke stanja kakvo je danas, još uvijek imamo vrlo mali broj minikomputora i slabo razvijenu organizaciju obrade podataka pomoću njih.

Ako sada uočimo koji su zadaci svakog subjekta u društveno-ekonomskom i društveno-političkom sistemu u odnosu prema općenarodnoj obrani i prilagođavanja informacijskih sistema radu u ratu, vidimo da su oni složeni i kompleksni, ali ipak rješivi metodologijom koju sada koristimo.

Kad svaki od subjekata općenarodne obrane izvodi obrambene pripreme i aktivnosti pojedinačno, ove se ne čine tako složenima.

Ali u ratu bi svi u vrlo kratkom vremenu trebali izvesti sve mobilizacijske radnje odjednom, i to sa smanjenim brojem ljudstva (zbog popune jedinica oružanih snaga). Saobraćajni problemi doći će do izražaja zbog pomanjkanja vozila, pomanjkanja goriva, otežanog kretanja po komunikacijama, zbog prioriteta kretanja oružanih snaga i na sve to zbog mogućnosti neprijateljskog djelovanja. Sada je zapravo jasno zašto je pitanje sklanjanja i evakuacije materijalnih nosilaca podataka toliko složeno i važno.

MOGUĆNOST PRIMJENE MIKROFILMA KAO MATERIJALNOG NOSIOCA PODATAKA

Primjena mikrofirma kao materijalnog nosioca podataka omogućava rješavanje mnogih od prije navedenih problema i poteškoća u pripremama subjekata društva za rad u ratu. Svojom osnovnom karakteristikom, tj. vrlo velikom gustoćom zapisa po jedinici površine, primjenom mikrofirma smanjujemo težinu materijalnih nosilaca i eliminiramo selekciju informacija na potrebne i nepotrebne. 6)

<u>Vrsta medija</u>		<u>Alfanumerički znakovi/cm²</u>
Bušena kartica	oko	0,5
Papirnata bušena traka	"	2
Normalni zapis na papiru	"	4
Magnetska traka	"	500
Mikrofilm FS 24	"	4.000
Mikrofilm FS 48	"	13.000

Tabela br.1. Prikaz gustoće zapisa alfanumeričkih znakova na pojedinom mediju 6)

Ovim karakteristikama postiže se sigurnost i brzina u prelasku informacijskog sistema na djelovanje u ratnim uvjetima. Sigurnosti doprinosi i faktor smanjenja, te se bez odgovarajuće opreme snimljeni sadržaj ne može pročitati. To je i jedan od načina osiguranja informacija da ih ne koriste neovlaštene osobe. Pretraživanje podataka na mikrofilmskom obliku također je nemoguće bez mikrofilmskih čitača.

6) *Steinbuch Karl: Hat der Mikrofilm Zukunft, Mikrofilm aktuell, zbirka referata s 3. evropskog kongresa o mikrofilmu, Hamburg, 1976, str. 8.*

Karakteristika je mikrofirma vrlo velika izdržljivost i postojanost mikrofilmskog zapisa. Snimljeni sadržaj na srebrohalogeni mikrofilmski materijal nešto je osjetljiviji na vlagu, ali je zato stabilan na višoj temperaturi. Zaštita snimljenog materijala traje tako dugo dok se ne počinje deformirati celuloidna ili poliesterska podloga. Mikrofilmske kopije prave se vezikular i diazo postupkom. Ova oba postupka maksimalno štite sadržaj od vlage i habanja jer je zapis u samoj strukturi materijala, a ne na njegovoj površini. Nešto su osjetljivije kopije na temperaturu jer je ona dio tehnološkog postupka za razvijanje. No kada se spoje ove obje karakteristike, možemo dobiti zaštitu informacijskog sadržaja vrlo visokog stupnja sigurnosti. Napomenimo još i to da zbog malih dimenzija i vrlo velike količine informacijskog sadržaja nije teško ni skupo izgraditi spremišta mikrofilmskih oblika koja bi i u ratnim uvjetima odolijevala vlazi i temperaturi duži niz godina. Time bi se zaštitio cjelokupni informacijski sadržaj potreban za rad i djelovanje nakon rata.

Informacije na mikrofilmu mogu se koristiti za vrijeme rata i u poljskim uvjetima. Ne samo da bi se mogle koristiti informacije koje su prije snimane nego bi se mogao mikrofilmirati i sav kakav niže pristigli materijal na drugim nosiocima analognih podataka. To nam omogućuje mikrofilmska oprema koja se već danas izrađuje u malim dimenzijama. Takodjer nije strogo vezana na izvor struje iz električne mreže jer se može napajati i iz generatora ili preko akumulatorskih baterija.

Mikrofilmski čitači najviše su razvijeni u minijaturizaciji i praktičnosti. Tako da ima čitača mikrofiliša koji je džepnog formata (oblika olovke), a kao izvor svjetla za čitanje mikrofilmiranog teksta koristi danje svjetlo. Mikrofilmski čitač smješten u torbu za dokumente više nije novost. Izvor energije može biti električna mreža ili baterije ugrađene u koferu. Uz ekran i optiku, koja se koristi za čitanje mikrofilmiranog teksta, korisnik takvog mikročitača može stalno sa sobom nositi oko 16.000 stranica teksta u mikrofilmiranom obliku.

Iduća znatna prednost mikrofirma pred ostalim materijalnim nosiocima podataka je njegova karakteristika da se kod snimanja podaci i znakovi ne pretvaraju u digitalne impulse. Mikrofilmiranjem svakog pojedinog predložka osigurava se identična minijaturizirana slika originalnog dokumenta. Jednom mikrofilmirani predložak može se ponovo dobiti u istom obliku, veličini,

izgledu i sadržaju kao reprovija. Prije nabrojani nedostaci čuvanja i korištenja informacija na magnetskim nosiocima mogu se prevladati uz primjenu mikrofilma upotrebom tzv. COM (Computer Output on Microfilm) uređaja.

Iznijete karakteristike daju mikrofilmu znatne komparativne prednosti pred drugim materijalnim nosiocima podataka u pripremama podataka i informacijskih sistema za rad u ratu.

Mikrofilm nudi znatne prednosti svojom primjenom i u miru. Neke karakteristike mikrofilma nismo ni spomenuli, no to nije ni zadaća ovog rada.

Važno je još napomenuti da za korištenje mikrofilma ima sve više elemenata domaće opreme, a to je za ratne prilike i funkcioniranje informacijskih sistema uz primjenu mikrofilma u ratu od presudnog značenja.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Članom 6. Zakona o općenarodnoj obrani kaže se: "Samoupravne organizacije i zajednice, društveno-političke i druge društvene organizacije i društveno-političke zajednice, u okviru svoje redovne djelatnosti u miru, organiziraju, pripremaju i ostvaruju općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu i poduzimaju mjere i druge aktivnosti za rad u ratu, u slučaju neposredne ratne opasnosti i u drugim sličnim izvanrednim prilikama..."⁷⁾ Ova zakonska odredba obavezuje sve subjekte društva na izvodjenje mobilizacijskih priprema.

Mobilizacija kao najznačajnija strateška radnja mora uvijek moći zadovoljiti slijedeće zahtjeve:

- brzinu,
- urednost,
- sigurnost,
- tajnost i
- potpunost.

To su vrlo strogi zahtjevi koje treba moći ispuniti u svakom trenutku. Iako je u pripremama za općenarodnu obranu mnogo

7) Zakon o općenarodnoj obrani, Službeni list SFRJ, br. 21, 1982, str. 578.

učinjeno, primjenom mikrofilma u transformaciji informacijskih sistema za rad u ratu mogla bi se unijeti znatna poboljšanja. U tim pripremama mikrofilm je neopravdano malo korišten.

Svaki rat, pogotovo suvremeni, za sobom nosi velika materijalna razaranja. Posljedicama razaranja izloženi su, osim objekata, i materijalni nosioci podataka koji, ukoliko su od papira, često nestaju u nepovrat ako nisu adekvatno sklonjeni. Sklanjanje vrlo velike množine podataka predstavlja za pojedine ratne uvjete nepremostiv problem. Gubitak pojedinih podataka često povlači za sobom dugoročne posljedice, pa bi se prema njima trebalo odnositi s mnogo više odgovornosti.

Mikrofilm može biti podloga na koju se snimaju:

- podaci i snimke zgrada i izgleda grada za moguću rekonstrukciju nakon rata,
- sheme instalacija i raspored prostorija i skloništa u većim stambenim blokovima za djelatnost jedinica civilne zaštite,
- sheme mreže komunalnih i električnih instalacija u gradu,
- arhivski vrijedni dokumenti,
- vrijedna i rijetka bibliotečna izdanja,
- podaci iz tužilaštva i sudova,
- podaci o bolesnicima u bolnicama itd.

Nisu nabrojena sva moguća mjesta primjene mikrofilma, ali to nije ni težnja autora.

Ovo je samo osvrt na uočenu problematiku s prijedlogom mogućeg rješenja. Rješenja za svaku konkretnu situaciju zadaća je posebnih studija i prelazi okvire ovog rada.

L I T E R A T U R A

1. Josip Broz Tito: *Odbrana - odgovornost cijelog društva, iz referata na X Kongresu SKJ, Tito o opštenarodnoj odbrani, Slavo Ljubve, Beograd, 1976.*
2. Cvekić Mirjana: *Mikrofilm u informacionim sistemima, Tehnička knjiga, Beograd, 1978.*
3. Fatić Branislav: *Dokazna snaga mikrofilma, ME Tehnika, broj 2-3, 1980.*

4. Grupa autora: *Razvoj modela informacijskega sistema z mikrofilmom*, Ekonomski center Maribor, 1980.
5. Ljubičić Nikola: *Opštenarodna odbrana strategija mira*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1977.
6. Petrović Ljubomir: *Zaštita investiciono-tehničke i druge dokumentacije sa aspekta funkcionisanja OUR u uslovima neposredne ratne opasnosti i rata*, referat na savjetovanju Zaštita arhivske gradje i registarskog materijala u slučaju neposredne ratne opasnosti i rata, Dom kulture "Vuk Karadžić", Beograd, 1976.
7. Predsjedništvo SFRJ sa sjednice 14. studenoga 1972, Smjernice za obranu SFRJ od agresije.
8. Steinbuch K.: *Hat der Mikrofilm Zukunft*, Mikrofilm aktuell, zbirka referata s 3. evropskog kongresa o mikrofilmu, Hamburg, 1976.
9. Trifunović Čedomir: *Pripreme industrije za proizvodnju u ratnim uslovima*, Ekonomika u opštenarodnom obrambenom ratu II, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1981.

Primljeno: 1982-06-30

Hutinski Ž. *Anwendungsmöglichkeiten des Mikrofilms in den Vorbereitungen der Gesellschaft auf die allgemeine Volksverteidigung*

Z U S A M M E N F A S S U N G

Die ständig wachsende Verschärfung der Verhältnisse in der Welt und die immer breitere Anwendung der Machtpolitik stellt unser Land vor die Aufgabe der ständigen Vorbereitung und Befähigung aller Strukturen für den Krieg. Wir bereiten uns für den allgemeinen Verteidigungskrieg, was mit unseren Prinzipien der inneren und der Aussenpolitik übereinstimmt. Eine wichtige Rolle in den Verteidigungsvorbereitungen und dem eventuellen Krieg würde das Funktionieren des gesellschaftlich-ökonomischen und des gesellschaftlich-politischen Systems spielen. An den Vorbereitungen in diesen Gesellschaftsphären ist schon viel getan worden. Zu wenig Aufmerksamkeit wird noch

immer der Umstrukturierung der Informationssystemen für die Arbeit und Wirken im Krieg gewidmet. Die heute benutzte Selektionsmethoden der Daten für ihre Unterbringung, ihren Transport und ihre Benutzung im Krieg, sowie der Daten, die vernichtet werden, bergen einige Gefahren in sich. Diese Gefahren können beseitigt werden und die Zeit der Transformation der Informationssystemen verkürzt werden, wobei die grössere Sicherheit des Schutzes des Informationsinhaltes durch die Anwendung des Mikrofilms erreicht wird. Durch die Benutzung des Mikrofilms als materiellen Datenträgers wird das Gewicht, das in den Kriegsbedingungen übertragen werden soll, unvergleichbar verringert. Die Datenselektion ist überflüssig, und die Gefahr der falschen Schätzung und Vernichtung von Daten wird vermieden. Wegen des niedrigen Preises von Mikrofilmkopien kann man dieselbe Inhalte auf mehreren Stellen aufbewahren, womit die Sicherheit in dem Informationsschutz vergrössert wird. Der Mikrofilm verdient wegen der angegebenen Vorteile grössere Aufmerksamkeit und zwar nicht nur vom Aspekt der allgemeinen Volksverteidigung.